

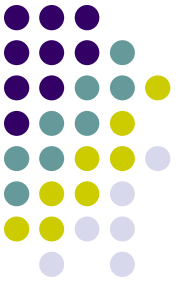
ÇEVRESEL TARIM POLİTİKASI

Prof. Dr. Emine Olhan

A.Ü.Ziraat Fakültesi
Tarım Ekonomisi Bölümü
olhan@agri.ankara.edu.tr

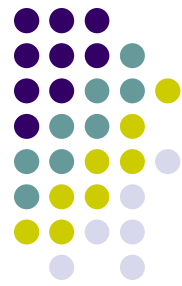
TARIMA MÜDAHALE ŞEKİLLERİ

1. Doğrudan Gelire Yönelik Müdahaleler
 - a. Fark ödeme sistemi (FÖS)
 - b. Doğrudan gelir ödemesi (DGÖ)
2. Fiyata Müdahale
 - a. Destekleme alımı
 - b. Müdahale alımı
3. Girdi Destekleri
4. Doğrudan Üretim Miktarına Müdahale- Üretim kotası
5. Dış Ticaret Politikalarına Müdahale
 - a. Değişken gümrük vergisi
 - b. Sabit oranlı gümrük vergisi
 - c. İthalat kotası
 - d. İhracat desteği

Doğrudan Gelire Yönelik Müdahaleler

Fark ödeme sistemi (FÖS)

- Üretilen tarımsal ürünün üretim düzeyine ve piyasada oluşan fiyatına müdahale etmeksizin, üretici maliyetine dayanarak hesaplanan bir hedef fiyatı ilke piyasa fiyatı arasındaki farkın devletçe üreticiye ödenmesi sistemidir.

Doğrudan Gelire Yönelik Müdahaleler

Doğrudan gelir ödemesi (DGÖ)

- Üretimden bağımsız ve üretimi en düşük düzeyde etkileyen , yalnızca üretici gelirini artırmak amacıyla yapılmaktadır.DGÖ piyasayı bozucu etkisi olmadığından üretimi artırma amacı olmayan ülkelerde tercih edilmektedir.

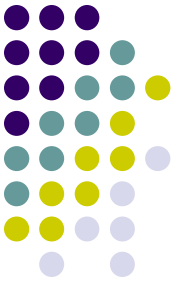

Doğrudan Gelire Yönelik Müdahaleler

Doğrudan gelir ödemesi (DGÖ)

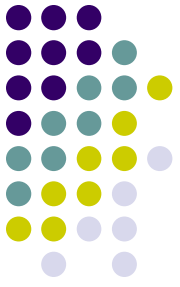
- DGÖ'nün özelliği üreticinin üretim kararından bağımsız olarak ödemenin yapılmasıdır. Üretse de üretmese de üreticiye ödenecek bir destektir. Bu nedenle DGÖ'nin üretim tüketim ve ticaret etkisinin olmadığı ve ekonomide bir refah kaybına yol açmadığı kabul edilir. Devletin bütçesinden çiftçiye aktarılan bir kaynak olarak değerlendirilir.

Fiyata M¼dahale Destekleme alımı

- Bir alıcı olarak devlet yine kendisinin belirlediği bir fiyattan piyasaya girmekte, böylece yaratılan talep artışı ile piyasa fiyatının belli bir düzeyin altına düşmesi önlenmektedir. Burada devletin işlevi fiyat belirlemesi ve destekleme alım kuruluşunun bu görev nedeniyle uğrayabileceği zararın karşılanmasıdır.

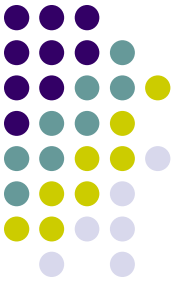
Fiyata Müdahale Destekleme alımı

- Destekleme fiyatı belirlenirken enflasyon, dünya fiyatları, yurt içi fiyatlar, üretim maliyeti, alternatif ürün fiyatları dikkate alınmalıdır. Bu müdahale yöntemi ülkede tüketiciler fiyatlarının artmasına neden olabilir. Destekleme alımları için gerekli finansal kaynak ekonomideki para arzını artırabilir ve tabii ki enflasyonist baskı da artabilir.

Fiyata Müdahale

Müdahale alımı

- Müdahale alımında, alım fiyatları alım kararlarını veren otorite tarafından belirlenmektedir. Ancak bu sistemin uygulanması halinde alımlar piyasa fiyatlarının belirlenen düzeyin altında olduğu sürece devam etmektedir. Müdahale alımı piyasadaki darboğaz ile yani fiyatların belirlenen fiyatın altına düşmesi ile başlar ve fiyatlar yükseldiğinde müdahale alımına son verilir.

Girdi Destekleri

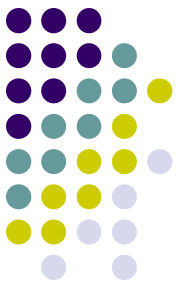
- Üretim maliyetini düşürmek için girdi desteği verilir. Bu destekler gübre, tarım ilacı, makine, sulama, elektrik, tarım sigortası prim desteği şeklinde olur. Genelde az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde uygulanır. Girdi destekleri tarımda girdi kullanımını teşvik ederken girdi sağlayan sanayinin de üretimini ve karlılığını olumlu etkiler.

Doğrudan Üretim Miktarına Müdahale

-Üretim kotası

- Üretim kotası tarım ürünlerinde arz fazlası ile büyüyen stokları engellemek için üretimi kısıtlayıcı bir uygulamadır.

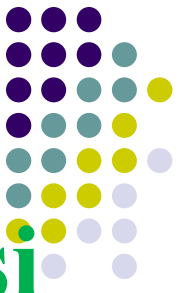
Dış Ticaret Politikalarına Müdahale

Değişken gümrük vergisi

- Bu sistemde ülkede bir pazara giriş fiyatı belirlenir ki bu fiyat dünya fiyatlarının üzerindedir. Dünya fiyatı ile pazara giriş fiyatı arasındaki fark kadar ithalat vergisi alınır.

Dış Ticaret Politikalarına Müdahale

Sabit oranlı Değişken gümrük vergisi

- Ülkede her bir ürün için ithalatta uygulanacak gümrük vergisi oranı belirlenir. İthal edilecek ürünün fiyatına (dünya fiyatı) belirlenen oranda gümrük vergisi (GV) eklenerek ürün ithalatı gerçekleştirilir. Bu sistem ile yerli üreticinin korunması ve ucuzca ülkeye ürün girişinin engellenmesi amaçlanır..

Dış Ticaret Politikalarına Müdahale

İthalat kotası

- Bu sistemde ithal edilecek ürün miktarına sınırlama getirilir. Bu belirlenen miktar ülkenin ithalat yoluyla talebinin belirli bir kısmını sağlamak için belirlediği ürün miktarıdır. İthalat kotası uygulamasında, kota miktarı kadar ürün indirimli veya sıfır GV ile ithal edilir, kotayı aşan ithalatta normal GV uygulanabilir. Bazen de kota üzerinde ürünün ithal edilmesi yasaklanabilir.

Dış Ticaret Politikalarına Müdahale

İhracat desteği

- Ülke fiyatları dünya fiyatlarının üzerindeyse bu fiyatlardan dünyaya ürün ihraç etmek mümkün olmayacaktır. Ülke ihracatçısına dünya fiyatı ile rekabet edebilmesine destek olmak için verilen bir destektir. Bu ödenti ton başına yapılacak sabit bir miktar da olabilir veya dünya fiyatına göre değişen bir miktar da olabilir.